

Wat het belang van kunstmuziek ondermijnt in de maatschappij is naar mijn mening een overwaardering van de intellectuele kwaliteiten van de muziek. Een blik op de programma-informatie van De Nederlandse Muziekdagen is veelzeggend – het perspectief is volledig gericht op de structuur van de compositie en de conceptuele achtergronden van het werk. Daarmee creëren componisten en programmeurs een vacuüm voor een hermetische muzikale wereld waartoe de luisteraar in feite geen toegang heeft.

Voor de luisteraar is muziek urgent op het moment dat zij tot klinken komt. Muziek is van nature onmiddellijk en fysiek, gaat een directe relatie aan met het hele lichaam en interfereert met het zenuwstelsel. Daarmee behoort muziek in mijn visie tot het domein van de sensitiviteit, het gevoel, het sublieme. Ik ben er van overtuigd dat muziek zich slecht leent als conceptuele of intellectuele kunst. Muziek hoeft niet begrepen te worden, zij is - onuitspreekbaar.

Wat voor de componist van het allergrootste belang is bij het vormgeven van een muzikaal idee, is voor veel luisteraar hoogstens een voetnoot bij het luisteren. Waar componisten zich bewust van zouden moeten zijn is dat structuur en concept zich niet alleen gemankeerd openbaren in muziek, maar ook dat een muziek die 'begrepen' moet worden voorbijgaat aan belangrijke dimensies van de luisteraar. Het is juist de luisteraar zelf die begrepen wil worden.

Als een componist er van overtuigd is dat zijn muziek in zuivere vorm zonder inmenging van de complexe dimensies van de buitenwereld tot klinken moet komen – wie ben ik om deze keuze niet te respecteren! Wel denk ik dat er in dat geval geen illusies moeten bestaan over het publiek dat hier naar wil luisteren, de middelen die hiervoor beschikbaar zijn en de reikwijdte die de innoverende kracht van de componist kan hebben in de maatschappij. Deze zullen zeer beperkt zijn.

Ooit is mij uitgelegd dat het de verantwoordelijkheid is van de componist om de luisteraar als individu te bevrijden. Het lijkt mij dat wij inmiddels meer dan bevrijd zijn en vooral op zoek zijn naar dat wat mensen weer met elkaar verbindt. Om verbindingen tot stand te brengen kies ik ervoor om mijn muzikale ideeën expliciet te confronteren met de wereld om mij heen. Het gevolg hiervan is dat de zuiver gecomponeerde concertmuziek mij vreemd is geworden. In plaats daarvan creëer ik voor een grote diversiteit aan musici, media en publieksgroepen.

Mijn ervaring is dat er een grote nieuwsgierigheid bestaat, dwars door de meest uiteenlopende lagen van de maatschappij, naar de ontmoeting met het verrassende, het ongekennde, ja, het vernieuwende dat de componist in de muziek tot uitdrukking kan brengen. Ik zou graag zien dat componisten deze nieuwsgierige wereld veroveren.

... Paul Oomen vanuit zijn studio in Budapest op 6 oktober 2009.